

Προστασία Αμάχων

Κωνσταντίνος Αντωνόπουλος © 2020

Νομικό Πλαίσιο

- Σύμβαση Γενεύης IV (1949)
- Πρωτόκολλο I (1977)

Ρυθμίσεις που αφορούν όλους τους αμάχους:

- - Μέρος II Σύμβασης Γενεύης IV (1949) – Άρθρα 13-26
- - Άρθρο 75 Πρωτοκόλλου I – Θεμελιώδεις εγγυήσεις
- Μέρος 2 Σύμβασης Γενεύης IV (1949)
Πρωτόκολλο I (1977)
- Αφορά το σύνολο του πληθυσμού των εμπολέμων μερών
- Ειδικές ρυθμίσεις για τις γυναίκες:
- - Άρθρο 16 Σύμβασης Γενεύης IV (1949): εγκυμονούσες γυναίκες
- - Άρθρο 76 Πρωτοκόλλου I (1977): απαγόρευση βιασμού, αναγκαστικής πορνείας, άλλης άσεμνης επίθεσης, επιβολής ή εκτέλεσης θανατικής ποινής σε εγκυμονούσες γυναίκες ή μητέρες με εξαρτώμενα τέκνα
- Ειδικές ρυθμίσεις για τα παιδιά κάτω των 15 ετών
- - Άρθρο 24 Σύμβασης Γενεύης IV (1949): παιδιά κάτω των 15 ετών
- - Άρθρο 26 Σύμβασης Γενεύης IV (1949): επανένωση οικογενειών
- - Άρθρο 77 Πρωτοκόλλου I (& Άρθρο 38 Σύμβασης ΗΕ για το Παιδί (1989): απαγόρευση στράτευσης – άσεμνων επιθέσεων [ICTY: Υπόθεση Foca]
- - Άρθρο 78 Πρωτοκόλλου I: εκκένωση – μετακίνηση παιδιών

Προστατευόμενοι Άμαχοι

- Άρθρο 4 Σύμβασης Γενεύης IV (1949): Άμαχοι οι οποίοι στα πλαίσια σύρραξης ή στρατιωτικής κατοχής βρίσκονται στα χέρια εμπολέμου μέρους του οποίου δεν είναι πολίτες
- “του οποίου δεν είναι πολίτες” : ευρεία ερμηνεία από το ICTY στις Υποθέσεις Tadić & Blaskić : κριτήριο η εθνική ομάδα ή η αντιμετώπισή τους από την κυβέρνηση του κράτους
- Δεν προστατεύονται
- Πολίτες εμπολέμου μέρους (εκτός αν είναι πολιτικοί πρόσφυγες στο έδαφος του άλλου εμπολέμου – Γερμανοί Εβραίοι στην Γαλλία το 1940)
- Πολίτες ουδετέρων κρατών αν το κράτος τους έχει διπλωματικές σχέσεις με τον εμπόλεμο στα χέρια του οποίου βρίσκονται
- Άρθρο 2: Πολίτες μη-συμβαλλόμενου μέρους
- Άρθρο 5: (α)Πρόσωπα των οποίων η δράση είναι επιζήμια για την ασφάλεια του εμπολέμου. (β) Σε κατεχόμενη περιοχή: κατάσκοποι, σαμποτέρ, υπόνοια δράσης επιζήμια για την ασφάλεια της κατέχουσας δύναμης
- Εφαρμογή της Σύμβασης Γενεύης IV
- Άρθρο 6: Έναρξη των εχθροπραξιών ή στρατιωτικής κατοχής
- Παύση εφαρμογής:
- Παύση εχθροπραξιών
- Σε κατεχόμενη περιοχή: ένα έτος μετά την παύση εχθροπραξιών ΩΣΤΟΣΟ συνεχίζει η εφαρμογή της Σύμβασης εάν η κατέχουσα δύναμη δεν εγκαταλείψει την περιοχή ή προσαρτήσει το έδαφος ή επιτρέψει την ανακήρυξη ανεξάρτητου κράτους

- Αμφιβολία για το καθεστώς ενός προσώπου: Θεωρείται άμαχος
- Άρθρο 50 (3) Πρωτοκόλλου I: Η παρουσία μαχητών μεταξύ αμάχων δεν τους αποστερεί από το καθεστώς αμάχου **αλλά** επιτρέπεται η κήρυξη αποκλεισμού (πλην τροφίμων και φαρμάκων)
- Απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται οι άμαχοι ως “ασπίδα”
- Δικαιώματα Προστατευομένων Αμάχων
- Σεβασμός προς το πρόσωπο, τιμή, οικογένεια, θρησκευτικές πεποιθήσεις, έθιμα
- Προστασία από βία, απειλές, προσβολές και διαπόμπευση
- Απαγόρευση φόνου, ακρωτηριασμού
- Απαγόρευση άσεμνων επιθέσεων, καταναγκαστικής πορνείας
- Δικαίωμα επικοινωνίας με την Προστάτιδα Δύναμη ή τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό
- Απαγόρευση καταναγκασμού (σωματικού ή ψυχολογικού) για την απόσπαση πληροφοριών (από τους ίδιους ή τρίτους) [Ισραήλ – ΗΠΑ] Ισραήλ: Υποθέσεις Hamdan, Mubarak (1996) & Al Kaaqba et al. (1999)
- Απαγόρευση σωματικών ποινών – ιατρικών πειραμάτων
- Προστασία ιδιοκτησίας από λεηλασία ή αδιάκριτη καταστροφή
- Απαγόρευση αντιποίνων – λήψης ομήρων
- Σύλληψη ή κράτηση: ενημέρωση για τους λόγους – απελευθέρωση το συντομότερο δυνατό – καταδίκη μόνο μετά από δίκη
- Απαγόρευση συλλογικής τιμωρίας [Ισραήλ]
- Αλλοδαποί & Πολίτες του άλλου εμπολέμου: δικαίωμα αναχώρησης, εκτός αν το συμφέρον του άλλου εμπολέμου υπαγορεύει διαφορετικά
- Περιοριστικά μέτρα μόνο για λόγους εξαιρετικής ασφάλειας: μόνον κατ' οίκον περιορισμός ή περιορισμός σε ειδικά στρατόπεδα
- Απαγορεύονται:
- ατομική ή συλλογική εκτόπιση από κατεχόμενη περιοχή **εκτός αν** απαιτείται για την ασφάλεια των αμάχων εξαιτίας στρατιωτικών επιχειρήσεων ή αντικειμενικών περιστάσεων που καθιστούν την παραμονή τους επικίνδυνη [Βοσνία]
- εποικισμός κατεχόμενης περιοχής [Ισραήλ, Τουρκία]
- Πολιτικοί πρόσφυγες του άλλου εμπολέμου δεν υπόκεινται αυτομάτως σε περιοριστικά μέτρα